

Mizeria reformei: pauperizarea populatiei

Din toate timpurile populatia a fost aceea care a suportat crizele economice si eforturile de depasire a lor. Perioada de tranzitie este o perioada de criza multipla: a structurilor economice, a investitiilor, a înapoierii tehnologice, manageriala s.a. Si înainte perioadei de tranzitie economia nationala traversa o criza de sistem. Tranzitia a amplificat aceasta criza cu noi componente obiective si subiective si daca, pâna în 1989, se credea ca nivelul de trai a atins cotele minime posibile, dupa 1990 scaderea nivelului de trai a atins paliere scazute inimaginabile mai înainte. S-a ajuns la o stare paradoxala caracterizata de expansiunea libertatilor democratice în mijlocul unei saracii lucii. Mizeria s-a extins ca o pecingine asupra paturilor largi ale populatiei, care traieste mai rau decât în vreme de razboi. Fenomenul cel mai îngrijorator este polarizarea sociala. Un pumn de înavutiti traiesc în plin huzur, în timp ce majoritatea cetatenilor își dramuieste cu grija fiecare banut. Reformele salbatice aplicate timp de sapte ani de zile, sprijinite de o propaganda obedienta, suna din trompeta "comandamentele" timpului: stabilizare, privatizare, restructurare, toate în numele unei bunastari care întârzie sa-si arate roadele. Populatia sustine reformele sub apasarea dura a acestei propagande. Mai nou, se valideaza cursul reformei de catre diversi inspectori ai cancelariilor straine care ne viziteaza tara sau care ni se adreseaza din birourile lor somptuoase din strainatate. In acest timp inflatia si somajul rod de la radacina corpusul social national al unei populatii care se teme si de consecintele propriilor greve. De la începutul reformelor, din noiembrie 1990, media indicelui mizeriei (inflatie+somaj) este de 15 procente. Stabilizarea macroeconomica a fost, mai întotdeauna, temporara. Criza managementului macroeconomic face dovada unei nestiinte si neputinte evidente si succesiunea la conducere a diverselor guverne nu s-a soldat decât cu noi "conceptii" asupra reformei. S-a reiterat reforma dupa calapoade noi, mizeria a ramas si chiar s-a adâncit. Mizerie ciclica, temperata electoral. A aparut o criza noua, criza electorala - populatia nu mai stie în cine sa aiba încredere. Nostalgia dupa trecut a prins, pe alocuri, radacini puternice - comparatia cu anul 1989 este descurajatoare. Acomodarea cu noua stare de lucruri este cea mai daunatoare pentru societatea româneasca. Acceptarea realitatilor actuale si complacerea în situatia existenta fac dovada unei societati civile nestructurate, slabe si disipate.

Cel mai concludent indicator, salariul real, a ajuns în luna martie 1997 fata de octombrie 1990 la 49 la suta. Reprimarea cererii de consum, ca mijloc de stabilizare macroeconomica, este dovada unei politici antisociale si a ruperii clasei politice de interesele populatiei. Reforma nu face dovada succesului ei, în ultima instanta, decat în plan social. Progresele în planul stabilizarii, privatizarii si restructurarii trebuie sa se regaseasca în cresterea nivelului de trai. Or, acest lucru nu se vede. Concluzia este ca drumul reformei nu este cel bun. Promisiunile ca într-un viitor apropiat roadele bune vor fi culese de toti cetatenii nu mai sunt credibile atât timp cât acest viitor este mereu în miscare, mereu mai încolo. Si nu este o profetie faptul ca vom asista curând, daca aceasta politica continua, la ample miscari sociale ale caror consecinte sunt greu de prevazut.

Protectia sociala facuta din împrumuturi externe modice este atât de precara încât a început sa fie afectat fondul biologic al natiunii.

Consecintele pe termen lung sunt dintre cele mai îngrijorătoare. Efectele negative ale reculului sau stagnării economice concretizate într-un nivel de trai al cărui nivel situează marea masă a populației sub limita de subsistență sunt oglindite graitor în mișcarea naturală a populației din care am evidențiat în Tabelul nr. 1 nașterii vii, decesii, sporul natural al populației și mortalitatea infantilă (rate- la 1000 locuitori). Comparativ cu anul 1990 și cu nivelurile din alte țări foste socialiste mișcarea naturală a populației în România demonstrează efectele nocive, în plan social, ale reformelor aplicate de-a lungul celor șapte ani ai tranziției. Asistăm, din acest punct de vedere, la o anumită similitudine în ceea ce privește nivelurile unora dintre indicatori în țara noastră, în raport cu celelalte țări luate în comparație, dar ca imagine generală, situația de la noi este mult mai proastă.

Tabelul nr. 1

**Mișcarea naturală a populației
- Rate (la 1000 locuitori)**

	Nascuti-vii	Decedati	Spor natural	Mortalitate
infantila				
ROMANIA				
1990	13,6	10,6	3,0	26,9
1991	11,9	10,9	1,0	22,7
1992	11,4	11,6	-0,2	23,3
1993	11,0	11,6	-0,6	23,3
1994	10,9	11,7	-0,8	23,9
1995	10,4	12,0	-1,6	21,2
1996	10,2	12,6	-2,4	22,2
Bulgaria				
1993	10,0	12,9	-2,9	15,5
Republica Ceha				
1994	10,3	11,4	-0,9	7,6
Polonia				
1994	12,5	10,1	2,4	15,1
Slovacia				
1994	12,4	9,6	2,8	11,2
Ungaria				
1994	11,3	14,4	-3,1	11,6

Surse: Anuarul statistic al României 1996, CNS, p. 101, 909; Buletin statistic trimestrial 4/1996, CNS, p. 6.

Tendința de scădere a duratei medii a vieții este un corolar al mișcării naturale a populației. Evoluția duratei medii a vieții este arată în Tabelul nr. 2 și ea este expresia concludentă a condițiilor din ce în ce mai rele de trai, ca și a nivelului scăzut de îngrijire medicală de care are parte populația.

Tabelul nr. 2
Durata medie a vietii pe sexe (ani)

	Total pe sexe		
	Total	Masculin	Feminin
ROMANIA			
1989-1991	69,76	66,59	73,05
1990-1992	69,78	66,56	73,17
1991-1993	69,52	66,06	73,17
1992-1994	69,48	65,88	73,32
1993-1995	69,40	65,70	73,36
Bulgaria			
1992	...	67,6	74,4
Polonia			
1993	...	67,4	76,0
Ungaria			
1994	...	64,8	74,2

Sursa: Anuarul statistic al României 1996, CNS, p. 124, 910.

Starea îngrijorătoare a națiunii este vadită de o numeroasă cazuistică din care am putea exemplifica: mame care își omoară pruncii pentru că nu au posibilități să îi întrețină; bătrâni care refuză să mai mănânce pentru a-și grăbi sfârșitul; tineri debusolați care nu-și pot face un rost în viață, societatea neoferindu-le șansa unui prim loc de muncă; absolvenți de învățământ superior ajunși someri; parasirea de către unii absolvenți ai învățământului superior, a profesiei de bază pentru care au o înaltă calificare și ocuparea unui loc de muncă mai bine remunerat, dar care cere o calificare minimă; greve care solicită guvernului dreptul ca muncitorilor să li se asigure contracte de producție; localități care nu au surse de alimentare cu apă potabilă; inundarea unor sate de râuri de gazolină și petrol; falimentul jocurilor de întrajutorare de tip Caritas, care a pagubit numeroși cetățeni; prabusirea pietelor de capital, animale din fermele zootehnice lasate să flamânzească și să moară de foame în loc să fie oferite spitalelor, caminelor de copii și azilurilor de bătrâni; reducerea numărului de paturi de spital pentru "eficientizarea" actului medical; bolnavi cărora li se refuză asistența medicală; medicamente atât de scumpe încât cumpărarea lor este condiționată de preț și nu de nevoi; recrudescența TBC-ului și a dizenteriei, boli prin excelență ale săraciei; copii omorându-se între ei; condiții materiale absolut prohibitive pentru întemeierea unui cămin de către tineri; extinderea analfabetismului, tâlhării, omoruri, jafuri și violuri; asmutirea unor grupuri civile împotriva unei populații nevinovate etc.

Nu este de mirare că țesutul social germinează abrutizarea care navalește egoismul de cea mai rea factură: indiferența față de semenii, lupta acerbă pentru putere, decaderea morală din lipsa unei scări autentice de valori în care se înscriu hiperbolizarea valorilor materiale în dauna celor spirituale și disprețul pentru cultură, ori ignorarea acesteia devenită prea scumpă. Oamenii trăiesc într-o promiscuitate morală generată de grijile marunte ale zilei

de mâine. Nu se mai traieste cu orizont, pâinea si laptele sunt zenitul oamenilor. Inaltarea deasupra cotidianului este privilegiul unor gânditori ce sunt tot mai greu de gasit. Opinia personala a devenit rodul mass-mediei si, deseori, mass media face dintr-o opinie personala opinia tuturor. Sondajele de opinie niveleaza discrepantele de gândire si când societatea este în cumpana ele nu întârzie sa-si faca simtita prezenta. Este nevoie de "consens". Consensul asupra asumarii de catre cei multi a caili tranzitiei. Plugul reformei brazdeaza adânc destinul oamenilor. Muncitorii vor sa munceasca, dar replica autoritatilor este ca munca lor e ineficienta. In loc de salariu de existenta, protectie de subzistenta. Majoritatea întreprinderilor mici si mijlocii înfiintate de întreprinzatori mai îndrazneti sunt unitati de supravietuire. La polul opus, câtiva zeci de miliardari cumpara fabrici si uzine cu suflete cu tot; urmeaza restructurarea si sufletele din uzina se împutineaza. Se naste, de ce sa n-o spunem, lumpenproletariatul. Intre miliardari si acesta, o patura mijlocie subtire sfideaza prin opulenta si încalcarea legilor. Este ceasul "descurcãretilor".

A sosit timpul pentru un proces împotriva autorilor pauperizarii populatiei. Un dosar gros de sapte ani asteapta sa fie întocmit. Dar unde sunt partile? Sindicatele sunt pulverizate, autorii au imunitate parlamentara. Societatea civila nu se coaguleaza din lipsa unui lider de opinie credibil. Cine mai crede în puterea si dreptatea saracilor? Nici ei însisi. Saracilor nu li se mai recunoaste nici forta de munca, trebuie sa suporte o "reconversie profesionala". Si care este instanta capabila sa judece un asemenea proces? Desigur, una academica! Este nevoie de competenta profesionala economica de cel mai înalt nivel pentru a dovedi daunele aduse populatiei prin reforme besmetice. Saracia este o categorie socio-economica.